

Sírparton

János 11,22-26
Húsvét II. ünnepe
1953. április 6.

Krisztus feltámadása nem egyszerű történeti kérdés, hanem létkérdés. Egyszer mindenki rájön arra, hogy Krisztus feltámadása nem Krisztus magánügye, hanem az én ügyem is. Ha előbb nem, akkor a sírparton bizonyosan felvillan előtte ez a kérdés. Lehet, hogy a saját sírjának a partján. Lehet, hogy a szerettei sírjának partján.

A mai ige is egy sírpartra állít minket. A bethániai temetőben folyik le ez a párbeszéd Jézus és Márta között Lázár sírjának közelében. Jertek, figyeljük meg, miről van szó a sírparton!

1. A bethániai gyászházban s a történet további folyamán Lázár sírjánál is sokan vannak.

Nemcsak Jézus van ott a tanítványaival, s a két gyászoló testvérrel, Mártával és Máriával, hanem sok zsidó is van ott. A 19. v. szerint a zsidók közül sokan mentek Mártához és Máriához, hogy vigasztalják őket az ő testvérük felől. Vajon mit tudtak mondani ezek a részvétlátogató zsidók a gyászba borult testvérpárnak? Bizonyosan elmondták a szeretet és az együttérzés mondatait. Nem szabad ezt lebecsülni! A fájdalomtól didergő szívnek olyan a jó szó, mint a felhők mögül kibújó melegítő napsugár. De vajon tudtak-e ennél többet nyújtani? A sírparton a zsidók többsége ugyanolyan reménytelenül állt, mint a pogányok, vagy a mai elpogányosodott keresztyének. Csak a farizeusoknak volt reménységük a halottak felől, ők vallották a feltámadást, a szadduceusok azonban egyenesen tagadták (Máté 22,23), Csel 23,6- 8). A feltámadási reménység tehát nem volt általános, inkább az volt a felfogás, hogy a halállal mindennek vége, a halál után nincs semmi.

Első pillanatra megnyugtató ez a gondolat a sírparton, hiszen az élet sokszor oly nehéz, úgy bele tud fáradni az ember! Mint a fáradt gyermek anyja ölébe, mint az agyonhajszolt robotos a fekhelye után, úgy vágyódik néha az ember a „pihenés” után. Beh jó is lenne meghalni! Lefeküdni fáradtan, mély álomtalán alvásba merülni, s azután sohasem ébredni fel többé! Ami megmarad még belőlem, az is lassan porrá lesz. Talán a sírom fölött növekvő füvet fogom táplálni, hogy kövérebb legyen s több tejet adjon tőle a fölöttem legelésző tehén. Talán vályogot fognak vetni a poromból és téglát égetnek belőlem. Belekerülök palota falába vagy kunyhó fundamentumába. Mindebből azok sem tudnak már semmit, akik csinálják, s én sem, akivel mindez történik.

Egy kis baj van azonban ezzel a megsemmisüléssel. Az emberben olthatatlan életösztön van. A halálvágy, a megsemmisülés óhajtása mindig rendkívüli jelenség. Ezenkívül rendszerint csak elméleti az egész. Mihelyt időszerűvé válik, s kopogtat ajtónkon a halál, egyszerre minden áron szeretnénk élni. Legalább még egy kicsit!

Ugyanez az életösztön kérdőjelezteti meg velünk az utolsó pillanatokban a megsemmisülés gondolatát. Az ember előtt felrémlik a nagy „hátha!”. Hátha mégis igaza van a papoknak, meg a Bibliának! Sok haldokló utolsó perceit tette már borzalmassá ez a bizonytalansági érzés.

Ha pedig nem a magunk sírjának partján kell megállanunk, hanem a szeretteink valamelyikénél, akkor meg a szeretet tiltakozik bennünk az ellen, hogy a halál után nincs semmi. Az egész temetőkultusz, a sírok gondozása, mind-mind a szeretet tiltakozása: Nem igaz, hogy a halálban mindennek vége! Nem igaz, hogy aki meghalt, az nincs többé!

Míg tárgyilagos szemlélőként vagy az élet közönyös vándoraként nézed más sírját, addig lehet, hogy te is könnyen mondd: A halál után nincs semmi..., de ha majd olyan sír mellett kell megállnod, amelynél érdekelve vagy, vagy úgy, hogy abba a sírba téged fognak betemetni, vagy úgy, hogy a szíved van érdekelve valamelyik szeretted sírjának partján, akkor egyszerre elkezd lázadni az életösztönöd és a szíved szeretete: Nem igaz, hogy a halálban nincs semmi!

2. A bethániai temetőben nemcsak ilyen gondolkodású emberek vannak

Ott van Márta, aki hisz a halottak feltámadásában. Ezt mondja Jézusnak: „Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor az utolsó napon”. Lázár sírpartján tehát az ő szívében ez a gondolat él: Lesz feltámadás.

Aki ezzel a tudattal tud megállani kedvese sírjának partján, az nagy kincsnek van birtokában. Húsvéti hite van. Emellett a húsvéti hit mellett is azonban marad még fájó bizonytalanság és megoldatlan kérdés. Az egyik ilyen kérdés az, hogy mi van most az én kedves halottammal. Hol van? Tudok-e hatással lenni őreá s ő tud-e hatással lenni énréám? Mártában is ott bizonytalankodott valami ilyen. A késve érkező Jézust, ezzel fogadja: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem” (21. v.) Legtöbbször úgy értelmezik Mártának ezt a fájdalmas mondatát, mint a szemrehányás szavát, vannak azonban, akik arra mutatnak rá, hogy már csak azért sem lehet ez szemrehányás, mert az események időbeosztását számítva Lázárnak oly időben kellett meghalnia, mikorra Jézus emberileg meg sem érkezhett volna. Akárhogy áll is a dolog, bizonyos, hogy ebben a mondatban Márta Jézus hatalmába és szeretetébe vetett bizalmáról is bizonyosságot tesz. Mintha csak ezt mondaná: Ha itt lettél volna, tudom, nem engedted volna meghalni a testvéremet. Erre mutat szavainak folytatása is: „De most is tudom, hogy amit csak kérsz az Istentől, megadja neked az Isten” (22.v.). Márta tehát Jézus közbenjáró

imádságára vár, mégpedig bizalommal vár. Az is világos, hogy Lázárért való könyörgést vár, s ha nem is mondja, valószínű, hogy a Lázár üdvösségéért való könyörgést vár. Jézus, aki mindent megtett azért, hogy az élők megtérjenek, holtak üdvösségéért itt sem imádkozik, de ez az eset is mutatja a holtak utolsó napon történő feltámadásának húsvéti hite mellett is jelentkező nyugtalanságát a szerető szívnek.

Van még egy másik nehéz kérdés is. Amikor Márta azt mondja Jézusnak a feltámadásra utaló szavaira: „Tudom... az utolsó napon” (24.v.), ennek a három utolsó szónak különös, fájdalmas hangsúlya lehet. Nemcsak egyszerű időpontközlés ez, hanem fájdalmas sóhaj is: Az utolsó napon! Mikor lesz az? De nehéz lesz azt kívárni! Bizonyos, hogy nehéz kívárni a halál és a feltámadás közötti időt. Mártáéknak csak négy nap volt ez az idő, de ez is mennyi fájdalommal volt tele! De épp az ő esetük mutatja a vigasztalást is. Amikor fájdalommal mondja, hogy csak az utolsó napon fog Lázár feltámadni, már épp itt is van az utolsó nap, s jóformán már csak pár perc választja el őt a viszontlátástól. Ne nyugtalankodj hát, lehet, hogy közelebb van hozzád a feltámadás, mint gondolod!

3. A bethániai temetőben ott van Jézus is. Neki is van szava a sírparton

Ezt mondja: „Én vagyok a feltámadás... soha meg nem hal” (25-26.v.). Mintha csak ezt mondaná: Van élet!

A jövőből a jelenbe irányítja a tekintetet s kimondja a nagy szót: A hívő számára meghalt a halál. Nincs többé. Ő is megöregszik ugyan, ha eljár fölötté az idő. Az ő élete is bekanyarodik a sírverembe, amikor annak rendelt ideje elérkezik, ő is porrá és hamuvá válik, hiszen ő is porból vétetett, ez a halál azonban mégis egészen más, mint a hitetlen halála. Nincs borzalma. Olyan, mint a méregfogától megfosztott, ártalmatlanná tett kígyó. A halál fullánkja a bűn. A bűn miatt borzalmas a halál. Neki azonban bűne megbocsáttatott, vétke Krisztusban elfedeztetett, élete az Istennel való közösség s ezen nincs hatalma a halálnak. Sőt! Szolgája a halál. Ijesztő csontváz helyett királyi követ, aki hazahívja őt. Boldogan siet hívó szavára, mint menyegzőre a menyasszony. Mivel élete Isten dicsőségére való volt, halála is Isten dicsőségére való, mint a Lázáré.

A hívő nemcsak saját sírpartján tud Jézussal így kiáltani: Van élet!, hanem szerettei sírpartján is. Kikkel egy volt az életben az Istennel való közösségben, egy marad a halálban is. Tud örvendezni is a sírparton. Nem érzi kegyeletsértésnek, ha régi evangélikus szokás szerint a sírparton ez az ének csendül fel: „Jer, dicsérjük Istent, szívvel, szájjal, lélekkel!”

Mindennek Krisztus feltámadása a záloga. A feltámadott, s élő Krisztusban lesz mindez a hívőé. Így válik húsvét történeti kérdésből az ember sorskérdésévé.

Nincs semmi! Lesz feltámadás! Van élet! Melyiket mondod te a sír partján? És melyiket hiszed? Mert nem azon fordul meg a sorsunk, hogy melyiket mondjuk, hanem azon, hogy melyiket hisszük. Azzal végződik a mai szentlecke: „És aki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal. Hiszed- é ezt?” Hangozzék ki ebben a kérdésben az igehirdetés is! Nem én kérdelem tőled, nem az egyház kérdi e húsvét ünnepében, hanem maga a Feltámadás és az Élet, Jézus Krisztus kérdi: Hiszed-e ezt?

Spinozáról, a nagy filozófusról mondják, ki korának egyik legélesebb eszű gondolkodója volt, hogy egyszer végigolvasta János evang. 11. fejezetét, Lázár feltámasztásának történetét, s utána hosszan elgondolkodott, majd így szólt: Egész bölcséleti rendszeremet odaadnám azért, ha hinni tudnám, ami ebben a fejezetben meg van írva.

Kérd a hitet! Vállald a hitet! És a feltámadás és az élet Ura ajándékba adja neked ezt a hitet. Ámen.